پیش بینی شایستگی اجتماعی کودکان براساس رضایت زناشویی و صمیمت والدین

Marital satisfaction and parental warmth in predicting children's peer social competence

دکتر مسعود احمدی(نویسنده مسئول)
استادیار گروه روانشناسی، دانشکدهٔ روان‌شناسی، موسسه آموزش عالی غیر دولتی غیر انتفاعی آبیک، قزوین، ایران.
پروانه ادریسی
دانشجوی ارشد روانشناسی گرایش عمومی، گروه روانشناسی، موسسه آموزشی عالی غیر دولتی آبیک، قزوین ، ایران.

چکیده

هدف از این پژوهش پیش بینی شایستگی اجتماعی کودکان براساس رضایت زناشویی و صمیمت والدین بود. روش تحقیق در این پژوهش توصیفی -همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل۲۱۵۰ دانش آموزان مقطع دبستان مناطق مختلف شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲بود. حجم نمونه حاضر پژوهش حاضر با استفاده از فرمول کوکران به تعداد ۳۲۶ نفر بود که بنابراحتیاط به ۳۳۰نفر افزایش پیدا کرد و از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله استفاده شد. ابزار پژوهش پرسشنامه استاندارد شایستگی اجتماعی کوهن و رسمن (۱۹۷۲)، (SCQ)، پرسشنامه استاندارد رضایت زناشویی کانزاس - اسچام و همکاران (۱۹۸۶)، (MSQ) و پرسشنامه مقیاس رابطه والد-کودک (۲۰۱۱)، (PCRQ) مورد استفاده قرار گرفت. جهت بررسی فرضیات تحقیق از روش‌های استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چند متغیره) با نرم افزار spss ۲۶ استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که رضایت زناشویی و صمیمیت والدین، شایستگی اجتماعی را (باضریب معناداری ۰/۱) در کودکان پیش بینی می کنند. رضایت زناشویی، شایستگی اجتماعی کودکان را (باضریب معناداری ۰/۱) پیش بینی می کند. مولفه های صمیمیت والدین (صمیمیت، وابستگی، تعارض)، شایستگی اجتماعی کودکان را (باضریب معناداری (۰/۱) پیش بینی می کند.

واژه‌های کلیدی: *رضایت زناشویی، شایستگی اجتماعی، صمیمت والدین*

Dr. Masoud Ahmadi*
Assistant Professor, Department of Psychology, School of Psychology, Abik, Qazvin, Iran.
Pravaneh Idrissy
Master's student of general psychology, Department of Psychology, Non-Governmental Higher Education Institute Abik, Qazvin, Iran

Abstract

The purpose of this research was to predict children's social competence, marital satisfaction and parental intimacy. The research method in this was descriptive-correlation. The statistical population of the present study included 2150 primary school students from different areas of Tehran in the academic year of 2014-2014. The present researcher's sample size was 326 people using Cochran's formula, which increased to 330 people, and a multi-stage cluster random sampling method was used. The research tools were the standard social competence questionnaire of Cohen and Resman (1972),(SCQ), the standard questionnaire of Kansas marital satisfaction - Schaum et al. (1986), (MSQ) and the parent-child relationship scale questionnaire (2011), (PCRQ). Inferential methods (Pearson's correlation coefficient and multivariate regression analysis) with SPSS 26 software were used to check the research hypotheses. The findings showed that marital satisfaction and parental intimacy predict social competence (with a significant coefficient of 0.1) in children. Marital satisfaction predicts children's social competence (significant coefficient 0.1). The components of parental intimacy (intimacy, dependence, conflict) predict children's social competence (with a significant coefficient (0.1).

Keywords: marital satisfaction, social competence, parental intimacy

نوع مقاله : پژوهشی **دریافت : شهریور ۱۴۰۰** **پذیرش: مهر ۱۴۰۰** **ویرایش نهایی : دی ۱۴۰۰**

مقدمه

پیش بینی شایستگی اجتماعی کودکان براساس رضایت زناشویی و صمیمت والدین

Marital satisfaction and parental warmth in predicting children's peer social competence

شایستگی اجتماعی[1] همسالان کودکان شامل نگرش ها، دانش و مهارت هایی است که منجر می شود به تعامل موفق اجتماعی با شرکای اجتماعی و همچنین توانایی فرد در درک و اجرا رفتارهای اجتماعی متناسب با سن در انواع موقعیت های اجتماعی متفاوت می باشد (بریدکمپ و کاپل[2]، ۱۹۹۷). در حالی که پدر مادر در فرایند رشد اجتماعی کودکان پیش دبستانی خود به عنوان مرکز اصلی دنیای اجتماعی آنها نقش اصلی ایفا می کنند وظیفه فراهم آوردن یک محیط اجتماعی غنی را دارند که در آن کودک دایره ی مهارت های اجتماعی وارتباطات اجتماعی خود در ارتباط با سایر همسالان خود را گسترش می دهد.کودکان پیش دبستانی، رفتار اجتماعی مرتبط با همسالان معمولاً در چارچوب بازی ایجاد می کنند و کیفیت بازی کودکان با همسالان بسیار پر اهمیت است. شاخص شایستگی اجتماعی در بازی با همسالان عامل شناختی، اجتماعی-عاطفی و حرکتی است (گوبل و همکاران[3] ۲۰۱۷). نتایج یک بررسی نشان می دهد که بین دختران و پسران در شاستگی اجتماعی تفاوت های معناداری وجود دارد بطوری که دختران عموما اجتماعی تر از پسران هستند (نیوتون و همکاران[3]، ۲۰۱۴) و هم چنین تفاوت‌های فردی قابل شناسایی و نسبتاً پایدار در تمایل به روابط اجتماعی در دوران اولیه کودکی میتوان پیدا کرد.

والدین به عنوان عاملان اصلی و کلیدی اجتماعی شدن کودکان عمل می کنند برای درک بهتر رشد اجتماعی کودکان میتوانیم به پویایی خانواده توجه کنیم (، گامبل و یو[4]، ۲۰۱۴). رضایت زناشویی[5] والدین به عنوان یک عامل سرایت کننده در برگیرنده جنبه های مختلف خانواده مانند تعامل والدین با فرزندان را می باشد، که به عنوان یه عامل حیاتی درروابط فرزاندان با همسالان خود بسیار تاثیر گذار است. با این حال شایستگی اجتماعی[6] در کودکان سنین پیش دبستانی به ندرت مورد توجه قرار گرفته است به طوری که مطالعات در این حوزه به ما نشان می دهد که بصورت تکه تکه و حدس و گمان میتوانیم راجب آن صحبت کنیم. بنابراین، یکی از اهداف اصلی این مطالعه ادغام و بررسی رابطه رضایت زناشویی والدین و صمیمیت والدین[7] نسبت به شایستگی اجتماعی کودکان با همسالان در مقطع پیش دبستانی، و هم چنین کشف پیوندهای والدین-همسالان یا خانواده-مدرسه خواهد بود.

همسرانی که از ازدواج خود راضی هستند ممکن است محیط خود را به گونه ای شکل دهند که رضایت زناشویی بیشتری ایجاد کند. این مسئله باعث می شود که هم خود و هم شریکشان رضایت زناشویی بیشتر از زندگی و ازدواج خود در طول زمان داشته باشند. افراد رضایت زناشویی خود (یعنی اثربازیگر) را پیش بینی می کنند هم چنین رضایت زناشویی شریک خود (یعنی اثر شریک زندگی) را در زمان های بعدی یعنی در یک دوره پنج ساله پیش بینی میکند با این حال، جالب است که بررسی کنیم که چه کسی تأثیر بیشتری در رضایت زناشویی شریک خود دارد. ویسمن و اوبلاکر[8] (۲۰۱۳) نشان دادند که در ابتدا سازگاری زناشویی به شدت با باسازگاری زناشویی همسرانشان در ارتباط بوده است. در یک نمونه از زوج های میان سال و مسن تر (حداقل یکی از زوجین ۵۰ ساله یا بیشتر) در بریتانیا نشان می دهد که زنان تمایل بیشتری به رابطه و خود سازی های وابسته به هم دارند. کائو، ژو، فاین، لی ونیش[9] (۲۰۱۹) سه موج از داده های جمع آوری شده از زوجین چینی در اواخر قرن بیست ارائه کردند که نتایج حاکی از آن بود که رضایت زناشویی نیرومند زنان پیش بینی کننده رضایت زناشویی مردان وبرعکس می باشد. بنابراین محققان در تحقیق بیان شده به دنبال پاسخ به این پرسش بودند که آیا زضایت زناشویی تاثیر بر پدر و مادر دارد یا خیر؟ که نتایج به دست آمده بعد از یکسال حاکی از این موضوع بود که سطوح قبلی رضایت زناشویی بر میزان رضایت زناشوی فعلی اثر گذار می باشد. یک مطالعه جدید نشان می دهد که کیفیت رضایت زناشویی والدین[10] تأثیر بالقوه ای بر مهارت‌ها و شایستگی‌های اجتماعی کودکان خردسال از طریق شیوه‌های فرزندپروری[11] ، صمیمیت والدین و محبت والدین دارد. حمایت عاطفی والدین از فرزندانشان ممکن است با پرورش حس رفتار متقابل و رشد اجتماعی کودکان را

---

1 - Social competence
2 - Bredekamp & Copple
3 - Newton et al
4 - Yu & Gamble,
5 - Marital Satisfaction
6 - Social competence
7 - Intimacy of parents
8 - Whisman & Uebelacker
9 - Cao, Zhou, Fine, Li, and Fang
10 - Quality of Marital Satisfaction
11 - Parenting Styles

همراه باشد هم چنین میتواند عامل تقویت کننده وابستگی متقابل به عنوان پایه ای برای ایجاد توازن اجتماعی در روابط درونی و بیرونی خانواده باشد (دانیل، مادگان، و جنکینز،۲۰۱۶، هان، رودی، و پرولکس، ۲۰۱۷، نیوتن، لیبل،کارلو، استیل و مک گینلی، ۲۰۱۴، پاتنیک و همکاران[1]، ۲۰۱۸). در پژوهشی نپل، ودمور،سنیا، جئون و دیگز (۲۰۱۹) دریافتند که تعامل مثبت والدین بطور هم زمان با امنیت و دلبستگی مادر/ فرزند مرتبط است. فینگر و همکاران (۲۰۱۰) در یافتند که پرخاشگری زناشویی رابطه عکسی با صمیمیت و حساسیت والدین دارد که به نوبه خود در ایجاد صلاحیت اجتماعی کودکان سنین پیش دبستانی نقش دارد. بررسی اثرات سرریز تعارض زناشویی بر رفتارهای فرزندپروری متعاقب آن و تعامل همسالان پیش دبستانی بر اساس داده های طولی نشان دادکه تعارض زناشویی پیش‌بینی‌کننده گرمای و صمیمت کمتر پدر و مادری است. از طرفی مشخص شد که صمیمت پدر و نه مادر کنترل و گرمی روابط همسالان در کودکان را پیش‌بینی می کند، اگرچه سطوح قبلی روابط همسالان کودکان را کنترل نمی کند. این مطالعات نشان می دهد که کیفیت زناشویی بر فرآیندهای اجتماعی شدن والدین تأثیر می گذارد، که در نتیجه بر نتایج اجتماعی کودک اثر گذار خواهد بود.

علاوه بر صمیمیت و رضایت زناشویی، سبک های فرزند پروری والدین یکی از عوامل تاثیر گذار در فرایند اجتماعی کردن کودکان می باشد. در سال های اول زندگی در تربیت فرزندان والدین خود را هماهنگ میکنند و خود را با کودک خردسال خود تطبیق می دهند در نتیجه ممکن است احتمال بیشتری وجود داشته باشد که ما سبک فرزند پروری والدین را مشاهده کنیم. محققان وابستگی متقابل رفتارهای والدینی را در بین زوجهای مادر-کودک و پدر گزارش کرده‌اند که نشان می دهد والدین برهم اثر گذار هستند (، دانیل و همکاران، ۲۰۱۶، مریفیلد و همکاران، ۲۰۱۵، ، نلسون و دیکس،[2] ۲۰۱۸). اگر چه این نگرش وجود دارد در تربیت فرزندان مادران نقش پر رنگ تری ایفا میکنند بنابراین ممکن است این نگرش بروی عملکرد پدر تاثیر گذار باشد. دانیل و همکاران (۲۰۱۶) در تحقیقی پی بردند که هیچ مشارکت متفاوتی در سبک فرزند پروری کودکان در سنین ۳۶تا۵۴ ماهگی وجود ندارد. بررسی مسیر های تعارض والدین و انتقال ان به فرزندان نشان داد که رابطه والد- کودک در مادران قوی تر است نسبت به پدران (استرود و همکاران، ۲۰۱۵). در تعارض زناشویی این مسئله نشان می دهد که ممکن است پدرها در جدا کردن نقش خود به عنوان همسر در تربیت والدین از خود مهارت کمتری داشته باشند در حالی که مادران در نقش والدین احتمال دارد جدا شود یک توضیح قابل قبول را می توان از فرضیه آسیب پذیری پدری استخراج کرد که فرض می کند والدین پدری و پدر-فرزندی در روابط نسبت به روابط مادری بیشتر در معرض کیفیت پایین زناشویی قرار دارند.

روابط والدین و فرزند نه ثابت است و نه یک طرفه، بلکه یه مبادله ی مداوم، متغیر و مستمر است هم کودک بروی والدین تاثیر میگذارد و هم والدین بروی کودک تاثیر میگذارد، بدین ترتیب توسعه شایستگی اجتماعی در دوران کودکی نشان دهنده تعاملات متقابل و مداوم والدین است که در دراز مدت بر کودک اثرگذار بوده اند (بارنت، گوستافسون، دنگ، میلز و کاکس[3]، ۲۰۱۲. کپا، بیگل، کنگر، دوما وکنگر[4]، ۲۰۱۱، یو[5]، ۲۰۱۰، ژانگ، ۲۰۱۳). بچه های با صمیمیت بالا با والدین پاسخگو ممکن است با الگوبرداری مستقیم و غیرمستقیم از والدین خود، اجتماعی تر، سازگارتر و با همسالان همکاری کنند. رفتار حمایتی، پروش همدلی حس محبت آمیز میتواند بر حساسیت اجتماعی و بکار گیری آنها در تعاملات اجتماعی با همسالان موثر واقع شود (بندورا[6]، ۱۹۷۷، به نقل از نیوتین، ۲۰۱۴). به همین ترتیب، کودکانی که از نظر اجتماعی با همسالان در ارتباط هستند حمایت گرانه و مثبت تر رفتار خواهند کرد که این رفتار ها موجب برانگیزی پاسخ های والدینی میشود که از این روش ارتباطی راضی هستند. کودکان در مدرسه با همسالان خود تعامل دارند و در ارتباط با هم شاگردی های خودشان هستند با این حال کسانی که در ارتباط نیستند نیازمند شناخت ماهیت دوسویه تعاملات والدین و فرزند با فرزندان است. با این حال تحقیقات محدودی در زمینه رابطه متقابل بین روابط بین فرزندان و والدین و همچنین شایستگی اجتماعی مرتبط با همسالان انجام گرفته است که اغلب یافته ها به یک والد در هر خانواده محدود می شود (بارنت و همکاران، ۲۰۱۲،کاپا و همکاران، ۲۰۱۱، ژانگ، ۲۰۱۳). پوتنیک و همکاران (۲۰۱۸) در تحقیقی گسترده نشان دادند که پذیرش مادران و پدران و

1 - Daniel, Madgan, & Jenkins, Han, Rudy, & Proulx, Newton, Laible , Carlo, Steele, & McGinley, Putnick et al

2 -. Daniel et al.,; Merrifield et al., Scott ,Nelson, & Dix,

3 - Barnett, Gustafsson, Deng, Mills, & Cox

4 - Cappa, Begle, Conger, Dumas & ,Conger

5 - Yu

6 - Bandura

پیش بینی شایستگی اجتماعی کودکان براساس رضایت زناشویی و صمیمت والدین

Marital satisfaction and parental warmth in predicting children's peer social competence

تمایلات عمومی اجتماعی فرزندان به صورت دو طرفه بر سنین ۹تا۱۰ سال تاثیر گذاربوده است بدین گونه که پذیرش والدین منجر به افزایش تمایلات اجتماعی[1] کودکان شده است با این حال نتایج تاثیر گذاری برکودکان ۱۰ تا ۱۲ سال نداشته است. هم چنین میتوان گفت که تحقیقاتی دراین زمینه ی انجام نشده است که آیا پدر و مادر بر تمایلات اجتماعی کودکان اثر گذار است یا خیر؟ نیوتن و همکاران (۲۰۱۴) دریافتند که حساسیت های مادری و نه پدری پیش بینی کننده ۴/۵ درصد از رفتارهای اجتماعی کودکان سال سوم دبستان بوده است. دنیا و همکاران (۲۰۱۶) دریافتند که هم صمیمیت مادر و هم صمیمیت پدر پیش بینی کننده افزایش سطح تمایل اجتماعی کودکان بوده است با این حال دینگ، انصاری، لی، لیو و یان[2] (۲۰۲۰) اثرات حساسیت های مادری بر سطح تمایلات اجتماعی دانش آموزان سال چهارم و حساسیت پدری بر سطح تمایلات اجتماعی کلاس سوم تا پنجم بررسی کردند و به طور کلی دریافتند والدین اعم از پدر و مادر در شکل گیری رفتار های اجتماعی در کودکان نقشی مهم و اساسی ایفا می کنند.

کودکان پیش دبستانی در بدو ورود به مهد کودک با چالش های مختلف تحصیلی من جمله: احساسات، تعملات اجتماعی و مهارت های ارتباطی مواجه می شوند (گوبل و همکاران[3]، ۲۰۱۷). بر این اساس، انتقال از خانه به پیش دبستانی نیازمند راهنمایی بیشتر والدین، مشارکت و حمایت هایی مانند آموزش شایستگی های اجتماعی-عاطفی کودکان خردسال است. زیرا آنها نسبت به بقیه وقت بیشتری را با همسالانی که نقش مهمی را در زندگی روزمره آنها بازی می کند می گذرانند (بریدکمپ وکاپل،۱۹۹۷، گوبل و همکاران، ۲۰۱۷). با توجه به اینکه والدین کودکان پیش دبستانی ممکن است در انطباق و تطبیق راهبردهای فرزندپروری خود برای برآوردن نیازهای رشدی فرزندانشان در اوایل دوران کودکی فعال تر باشند. در سال های ابتدایی کودکی، بررسی فرآیندهای مبادله ای زوجهای والد-کودک در این دوره حیاتی از رشد مهم و اساسی تلقی می شود. هنوز این سوال وجود دارد که آیا روابط تعاملی بین صمیمیت والدین و شایستگی اجتماعی کودک با همسالان به طور سیستماتیک بر اساس جنسیت والدین و فرزندان متفاوت است یا خیر. یک موضوع مهم مرتبط این است که تحقیقات کمی در مورد اثرات صمیمیت پدر وجود دارد. ارتباط سازگاری عاطفی - اجتماعی کودکان به طور گسترده ای نشان داد که نقش پدر ها بیشتر از مادر ها است. فعالیت های بدنی در اوقات فراغت با فرزندانشان ممکن است به آنها کمک کند که آنها را برای مشارکت فعال و متناسب با سن فرزندان با همسالان اجتماعی در گروه خای خارج از خانه آماده کنند (سیلر و هکت، ۲۰۱۳). هم چنین تحقیقات مرتبط نشان می دهد که نقش پدران بیشتر آماده کردن فرزندان برای فعالیت ها و زندگی اجتماعی خارج از خانه است (جینز، ۲۰۱۶). بنابراین منطقی به نظر می رسد فرض کنیم که پدران بر مسائل اجتماعی فرزندان تأثیر می گذارند و تحت تأثیر قرار می گیرند، تنظیم فرد در طول انتقال به پیش دبستانی، جایی که کودکان به طور فزاینده ای در تعاملات مکرر با همسالان خود هستند. تعاملات تجربی، احساسی و مثبت پدر و فرزند در چهار نیم سالگی به طور طولی با شایستگی اجتماعی در بچه های کلاس سوم مرتبط بود (وبستر و همکاران[4]، ۲۰۱۳). به طور کلی در پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این پرسش هستیم که آیا شایستگی اجتماعی کودکان براساس رضایت زناشویی و صمیمت والدین قابل پیش بینی است؟

روش

روش تحقیق حاضر توصیفی از نوع همبستگی و از نظر هدف کاربردی است. زیرا رابطه بین متغیر ها براساس هدف تحقیق تحلیل شد. جامعه آماری حاضر شامل ۲۱۵۰ نفر از دانش آموزان مقطع دبستان شهر تهران است. حجم نمونه حاضر پژوهش حاضر با استفاده از فرمول کوکران به تعداد ۳۲۶ نفر بود که بنابراحتیاط به ۳۳۰نفر افزایش پیدا کرد و از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله استفاده شد. این تحقیق در زمستان ۱۴۰۲ انجام شده است. داده های جمع آوری شده از طریق نرم افزار آماری*SPSS26* تجزیه و تحلیل شد.

1 - Social Sentiment

2 - Ding, Ansari, Li ,Liu, and Yan

3 - Goble et al

4 - Webster at al

ابزار سنجش

پرسشنامه شایستگی اجتماعی کوهن و رسمن (SCQ)[1] (۱۹۷۲): مقیاس شایستگی اجتماعی توسط کوهن و رسمن (۱۹۷۲) به دو صورت فرم ۷۳ گزینه¬ای و ۶۴ گزینه¬ای ساخته شد و توسط موراج (۱۹۸۵) به منظور استفاده دانش آموزان دبستانی هنجاریابی شد و گویه¬های آن به ۴۴ سوال کاهش یافت. مقیاس شایستگی اجتماعی سطح کارکردهای هیجانی – اجتماعی کودک را در مدرسه بررسی می-کند که معلم با توجه به تعامل کودک با همسالان و بزرگسالان و چگونگی استفاده کودک از محیط کلاسی برای یادگیری، آن را تکمیل می¬کند. این مقیاس دو خرده مقیاس را در بر می¬گیرد که شامل: همکاری – تسلیم در مقابل خشم – مخالفت و تمایل – مشارکت در مقابل سردی – کناره گیری می¬باشد. روش نمره گذاری ماده¬ها بدین صورت است که به هر یک گزینه¬ها از گزینه همیشه تا گزینه هرگز به ترتیب نمره ۵، ۴، ۳، ۲ و ۱ تعلق می¬گیرد، به این دلیل که این مقیاس دو قطب مقابل هم را ارزیابی می¬کند، بعضی سوالات ارزش مثبت و بعضی سوالات ارزش منفی دارند، بنابراین ماده معکوس ندارد. کمترین و بیشترین نمره ممکن برای خرده مقیاس تمایل – مشارکت در مقابل سردی – کناره گیری ۳۳- و ۵۱+ می¬باشد (کوهن، ۱۹۷۲). در پژوهش مروتی و همکاران (۱۳۹۳) گویه¬ ۲۷ از خرده مقیاس تمایل – مشارکت در مقابل سردی – کناره گیری و گویه¬های ۴ و ۵ از خرده مقیاس همکاری – تسلیم در مقابل خشم – مخالفت به دلیل بار عاملی کمتر از ۰/۳۰ بودند حذف شدند به نظر می¬رسد که در نسخه فارسی باید اصلاحاتی در این سه گویه انجام گیرد. همچنین در پژوهش مروتی و همکاران (۱۳۹۳) ضرایب پایایی به روش آلفای کرونباخ برای کل مقیاس شایستگی اجتماعی ۰/۸۰ و برای خرده مقیاس همکاری – تسلیم در مقابل خشم – مخالفت ۰/۹۰ و تمایل – مشارکت در مقابل سردی – کناره گیری ۰/۹۳ به دست آمده است. همچنین پایایی به روش تنصیف (اسپیرمن – براون و گاتمن) برای کل مقیاس شایستگی اجتماعی به ترتیب (۰/۷۷ و ۰/۷۶)، خرده مقیاس همکاری – تسلیم در مقابل خشم – مخالفت به ترتیب (۰/۸۵ و ۰/۸۵) و خرده مقیاس تمایل – مشارکت در مقابل سردی – کناره گیری به ترتیب (۰/۸۵ و ۰/۸۴) به دست آمده است. کوهن و رسمن (۱۹۷۲)، ضرایب پایایی برای کل مقیاس را ۰/۸۹، برای خرده مقیاس همکاری – تسلیم در مقابل خشم – مخالفت ۰/۹۳ و تمایل – مشارکت در مقابل سردی – کناره گیری ۰/۹۵ گزارش نمود. کوهن (۱۹۷۲) جهت تعیین روایی مقیاس از روش روایی سازه با استفاده از پرسشنامه کلاس درس اسچفر استفاده کرد. همبستگی بین پرسشنامه کلاس درس اسچفر و خرده مقیاس همکاری – تسلیم در مقابل خشم – مخالفت ۰/۸۰ و تمایل – مشارکت در مقابل سردی – کناره گیری ۰/۸۰ به دست آمد (کوهن، ۱۹۷۲). همچنین، موراج روایی مقیاس مذکور را با استفاده از روش همزمان با ضرایب همبستگی ۰/۷۴ و ۰/۷۱ برای خرده مقیاس اول و ۰/۷۶ و ۰/۷۷ برای خرده مقیاس دوم گزارش نمود (مروتی و همکاران، ۱۳۹۳).

پرسشنامه رضایت زناشویی کانزاس – اسچام و همکاران (MSQ)[2] (۱۹۸۶): پرسشنامه رضایت زناشویی، توسط کانزاس طراحی شده است. این مقیاس دارای ۳ گویه می باشد که با یک مقیاس لیکرت هفت درجه¬ای (خیلی خیلی ناراضی تا خیلی خیلی راضی) که هر ماده دارای ارزشی بین ۱ تا ۷ است، رضایت زناشویی را می سنجد. نحوه نمره گذاری این پرسشنامه بدین صورت است که نمره بین ۳ تا ۷: میزان رضایت زناشویی در حد پایینی می باشد. نمره بین ۷ تا ۱۴ : میزان رضایت زناشویی در حد متوسط می باشد. نمره بالاتر از ۱۴: میزان رضایت زناشویی در حد بالایی می باشد. در تحقیق عرب علیدوستی و همکاران، (۱۳۹۴) روایی پرسشنامه توسط اساتید و متخصصان این حوزه تأیید شده است. در تحقیق عرب علیدوستی و همکاران، (۱۳۹۴) پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ بالای ۰/۷۰ به دست آمده است.

پرسشنامه والد- کودک پیانتا (PCRQ)[3] (۲۰۱۱): این مقیاس توسط پیانتا برای اولین بار در سال ۱۳۹۴ ساخته شد و شامل ۳۳ ماده است که ادراک والدین را در مورد رابطه خود با کودکشان را مورد سنجش قرار می دهد. این پرسشنامه توسط طهماسیان و خرم آبادی (۱۳۸۶) ترجمه و روایی محتوی آن نیز توسط متخصصان ارزیابی شد (ابارشی، ۱۳۸۸). این مقیاس شامل حوزه های تعارض (۱۷ ماده)، صمیمیت (۱۰ ماده)، وابستگی (۶ ماده)، و رابطه مثبت کلی (مجموع تمام حوزه ها) می باشد (عابدی شاپور آبادی و همکاران، ۱۳۹۱). تعارض جنبه های منفی رابطه مانند کشمکش با یکدیگر، عصبانی شدن نسبت به یکدیگر، نافرمانی و عدم پذیرش مهار و غیر

1 - Cohen & Rosman's Social Competence Questionnaire

2 - Kansas Marital Satisfaction Questionnaire - Schaum et al

3 - Child Parent Relationship Scale (CPRS)

قابل پیش بینی بودن را در بر می گیرد (خداپناهی و همکاران، ۱۳۹۱). صمیمیت به میزانی که والدین رابطه ی خود را با فرزندشان گرم، عاطفی و راحت برداشت می کنند، اطلاق می شود (دیسکرول و پیانتا، ۲۰۱۱). وابستگی، میزان وابستگی نابهنجار مادر و کودک را مورد ارزیابی قرار می دهد (خداپناهی و همکاران، ۱۳۹۱). رابطه مثبت کلی نیز بر روابط نزدیک و صمیمی والد- کودک تاکید دارد. مقیاس رابطه والد- کودک یک پرسشنامه ی خود گزارش دهی است و نمره گذاری آن براساس مقیاس ۵ درجه ای لیکرت (نمره ۵ برای قطعا صدق می کند و نمره یا برای قطعا صدق نمی کند) صورت می پذیرد. برای به دست آوردن نمره ی رابطه مثبت کلی در این مقیاس، می بایست نمرات سوالات حوزه های تعارض و وابستگی معکوس شوند (ابارشی، ۱۳۸۸). نمره ی بالا در هر یک از خرده مقیاس ها نشانگر وجود بیشتر مولفه های یاد شده است. نحوه تفسیر و نمره گذاری این پرسشنامه بدین صورت است که: تعارض: سوالات ۲، ۳، ۴، ۷، ۱۲، ۱۴، ۱۷، ۱۹، ۲۱، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۳۱، ۳۲، و ۳۳، عامل نزدیکی: ۱، ۵، ۶، ۸، ۱۰، ۱۳، ۱۶، ۲۹، و ۳۰، عامل وابستگی: ۹، ۱۱، ۱۵، ۱۸، ۲۰، و ۲۲، عامل رابطه مثبت کلی: از مجموع نمره های حوزه نزدیکی و معکوس نمره های حوزه تعارض و وابستگی به دست می آید. هر کدام از حوزه های تعارض، صمیمیت، وابستگی و رابطه مثبت کلی به ترتیب با آلفای کرونباخ ۰/۸۴، ۰/۶۹، ۰/۴۶، و ۰/۸۰ مشخص شدند (ابارشی، ۱۳۸۸). دریسکول و پیانتا (۲۰۱۱) در پژوهشی آلفای کرونباخ این پرسشنامه را در هر یک از مولفه های تعارض، نزدیکی، وابستگی و رابطه مثبت کلی به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۷۴، ۰/۶۹، و ۰/۸۰ گزارش کرده اند.

یافته‌ها

بررسی‌های جمعیت‌شناختی نشان داد تعداد ۱۷۰ از پاسخ دهندگان یعنی ۵۱/۱ درصد از شرکت کنندگان در پایه ششم، ۱۰۶ نفر یعنی ۳۲/۱ پایه پنجم و ۴۶ نفر یعنی ۱۳/۶ نفر از شرکت کنندگان پایه چهارم بودند. آمار توصیفی مربوط یافته ها جهت دستیابی بـــه بینش کلی در مورد داده ها در جدول ۱ بیان شده است که شامل میانگین، انحراف استاندارد، چولگی، کشیدگی، حداقل و حداکثر نمره می باشد.

جدول ۱: آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

عامل کلی	زیر مقیاس‌ها	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی
شایستگی اجتماعی	تمایل	۳۶.۵۲	۷.۲۱	۱.۳۴	-۰.۷۱
	همکاری	۴۸.۵۸	۷.۶۳	۰.۲۶۳ -	-۰.۵۲۳
	نمره کل	۸۵.۱۰	۱۰.۹۸	۱.۸۴۷	-۰.۹۱۷
رضایت زناشویی	رضایت زناشویی	۸.۹۰	۴.۶۸	۱.۲۷	۰.۱۳
تعامل مادر-فرزند	صمیمیت	۲۹.۹۰	۵.۹۴	-۰.۰۶	-۰.۳۰
	وابستگی	۲۴.۵۸	۴.۹۲	-۰.۵۲	۰.۴۷
	تعارض	۶۳.۴۳	۱۵.۲۲	۰.۰۲۲	-۰.۱۵
	رابطه مثبت کلی	۱۱۷.۹۲	۱۵.۰۳	-۰.۱۲	۰.۶۷۱

به منظور بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون کلموگروف-اسمیرنف در نرم‌افزار۲۶ *spss* استفاده شد. نتایج این آزمون نشان داد فرض نرمال بودن داده‌ها رد نمی‌شود و می توان از آزمون های پارامتریک استفاده کرد. در جدول شماره ۲ نتایج این آزمون را نشان می دهد.

متغیر های پژوهش	کولموگروف-اسمیرنف	معناداری (*P*)
شایستگی اجتماعی	۱.۱۹	۰.۱۱۴
رضایت زناشویی	۱.۲۳	۰.۰۸
صمیمیت والدین (تعامل والد-فرزند)	۰.۸۰۷	۰.۵۳۲

جدول ۳ نتایج آزمون همبستگی پیرسون رضایت زناشویی و صمیمیت والدین، شایستگی اجتماعی را در کودکان پیش بینی می کنند.

جدول ۳۳: ماتریس همبستگی پیرسون برای برای رضایت زناشویی ، صمیمیت والدین و شایستگی اجتماعی

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱- رضایت زناشویی	-					
۲- صمیمیت	۰.۱۳*	-				
۳- وابستگی	۰.۳۳۶**	۰.۳۳۲ **	-			
۴- تعارض	۰.۲۵۴**	۰.۲۶**	۰.۲۴۸**	-		
۵- رابطه مثبت (صمیمیت)	۰.۰۹۳	۰.۲۳**	۰.۲۰۸**	۰.۸۲۸**	-	
۶- شایستگی اجتماعی	۰.۳۷۶**	۰.۳۸۵**	۰.۴۰۳**	۰.۵۱۸**	۰.۲۴**	-

* P ‹ ۰/۰۵ **P ‹۰/۰۱

با توجه به جدول۳مشاهده می‌شود ضرایب همبستگی محاسبه شده بین نمرات رضایت زناشویی با شایستگی اجتماعی (r = 0/376, n =330 , p<0/01) *و بین نمرات صمیمیت با شایستگی اجتماعی*(r = 0/385, n =330 , p<0/01) *و بین نمرات معکوس وابستگی با شایستگی اجتماعی* (r = 0/40, n =330 , p<0/01) *و بین نمرات معکوس تعارض با شایستگی اجتماعی*(r = 0/51, n =330 , p<0/01) *و بین رابطه مثبت کلی(صمیمیت والدین) با شایستگی اجتماعی* (r = 0/24, n =330 , p<0/01) *در کودکان رابطه مثبت و معنادار وجود داشت. بعبارتی هر چه رضایت زناشویی و صمیمیت در والدین افزایش یابد، شایستگی اجتماعی در کودکان افزایش می یابد.*

جدول ۴: خلاصه نتایج معنی داری مدل رگرسیون برای پیش بینی شایستگی اجتماعی بر اساس رضایت زناشویی و صمیمیت والدین

منبع تغییرات	*Ss*	*Df*	*Ms*	*F*	*P*	*R*	R^2
رگرسیون	۴۸۳۰.۰۴۱	۲	۲۴۱۵.۰۲۰	۲۲.۷۲۵	۰/۰۰۱	۰/۱۲۲	۰/۳۴۹
باقیمانده	۳۴۷۵۱.۲۴۷	۳۲۷	۱۰۶.۲۷۳				
کل	۳۹۵۸۱.۲۸۸	۳۲۹					

در جدول ۴ بالا *ANOVA* گزارش شده که آن مقدار اعتبار آماری مدل را ارزیابی می‌کند. با توجه به اینکه سطح معناداری در این جدول برای متغیر های رضایت زناشویی و صمیمیت والدین از ۰/۰۱ >P کمتر می‌باشد می‌توان تأثیر متغیرهای پیش‌بین در متغیر ملاک را از لحاظ آماری پذیرفت. میزان ضریب تبیین R^2 برای پیش‌بینی شایستگی اجتماعی کودکان برابر با ۰/۳۵ می‌باشد که

نشان می‌دهد ۳۵ درصد شایستگی اجتماعی کودکان به رضایت زناشویی و صمیمیت والدین وابسته می باشد. و بقیه واریانس وابسته به عوامل دیگری است که در این تحقیق مد نظر قرار نگرفته است و یا ناشناخته می باشد.

جدول ۵ نتایج معنی داری مدل رگرسیون پیش بینی شایستگی اجتماعی بر اساس مولفه های صمیمیت والدین را نشان می دهد

جدول ۵ نتایج معنی داری مدل رگرسیون برای پیش بینی شایستگی اجتماعی بر اساس مولفه های صمیمیت والدین

منبع تغییرات	Ss	Df	Ms	F	P	R	R^2
رگرسیون	۶۴۴۸.۲۱۳	۳	۲۱۴۹.۴۰۴	۲۱.۱۴۸	۰.۰۰۱	۰.۱۶۳	۰.۴۰۴
باقیمانده	۳۳۱۳۳.۰۷۵	۳۲۶	۱۰۱.۶۳۵				
کل	۳۹۵۸۱.۲۸۸	۳۲۹					

در جدول ۵ بالا *ANOVA* گزارش شده که آن مقدار اعتبار آماری مدل را ارزیابی می‌کند. با توجه به اینکه سطح معناداری در این جدول برای ملفه های صمیمیت والدین از $P<$ ۰/۰۱ کمتر می‌باشد می‌توان تأثیر متغیرهای پیش‌بین در متغیر ملاک را از لحاظ آماری پذیرفت. میزان ضریب تبیین R^2 برای پیش‌بینی شایستگی اجتماعی کودکان برابر با ۰/۴۰۴ می‌باشد که نشان می‌دهد ۴۰ درصد شایستگی کودکان به مولفه های صمیمیت والدین وابسته می باشد. و بقیه واریانس وابسته به عوامل دیگری است که در این تحقیق مد نظر قرار نگرفته است و یا ناشناخته می باشد. به عبارت دیگر بقیه به متغیر هایی مربوط می شود که در واریانس شایستگی اجتماعی سهم دارند ولی در این مطالعه به آنها پرداخته نشده است. از این رو نتایج برآورد مدل معنادار در قالب جدول ضرایب رگرسیون در جدول ۶ ارائه شده است.

جدول ۶: خلاصه جدول ضرایب رگرسیون برای پیش بینی شایستگی اجتماعی بر اساس مولفه های صمیمیت والدین

	B	سهم متغیرها	T	سطح معناداری
ضریب ثابت	۷۳.۷۸۱		۱۴.۸۵۴.	۰.۰۰۰
صمیمیت	۰.۱۳۹	۰.۰۷۵	۱.۳۷۲	۰.۱۷
تعارض	۰.۱۲۹	۰.۱۸	۳.۳۶۷	۰.۰۰۱**
وابستگی	۰.۶۲۶	۰.۲۸۱	۵.۱۴۷	۰.۰۰۱**

$P<0/01$ *

نتایج حاصل از جدول ۶ نشان می‌دهد مولفه های صمیمیت والدین (تعارض) (۰.۱۸) درصد و وابستگی (۰.۲۸) درصد در پیش‌بینی شایستگی اجتماعی کودکان سهم دارد. بیشترین سهم مربوط به مولفه وابستگی با بتای (۰.۲۸) بود. مولفه های صمیمیت والدین (تعارض و وابستگی) اثر مثبت و مستقیم در پیش بینی شایستگی اجتماعی کودکانشان دارد. از این‌رو شواهد کافی برای پذیرش فرضیه سوم در سطح ۰.۹۹ درصد وجود داشت.

تذکر: رابطه مثبت کلی (صمیمیت والدین) از مجموع نمرات حوزه نزدیکی و معکوس نمرات حوزه تعارض و معکوس نمرات حوزه وابستگی بدست می آید.

جدول ۶ نتایج معنی داری مدل رگرسیون پیش بینی شایستگی اجتماعی براساس رضایت زناشویی را نشان می دهد.

جدول۶: خلاصه نتایج معنی داری مدل رگرسیون برای پیش بینی شایستگی اجتماعی بر اساس رضایت زناشویی

منبع تغییرات	Ss	Df	Ms	F	P	R	R^2
رگرسیون	۳۶۱۱.۶۵۴	۱	۳۶۱۱.۶۵۴	۳۲.۹۳۴	۰.۰۰۱	۰.۰۹۱	۰.۳۰۲
باقیمانده	۳۵۹۶۹.۶۳۴	۳۲۸	۱۰۹.۶۶۴				
کل	۳۹۵۸۱.۲۸۸	۳۲۹					

در جدول ۴-۱۰ بالا *ANOVA* گزارش شده که آن مقدار اعتبار آماری مدل را ارزیابی می‌کند. با توجه به اینکه سطح معناداری در این جدول برای متغیر های رضایت زناشویی از $P<$ ۰/۰۱ کمتر می‌باشد می‌توان تأثیر متغیرهای پیش‌بین در متغیر ملاک را از لحاظ آماری پذیرفت. میزان ضریب تبیین R^2 برای پیش‌بینی شایستگی اجتماعی کودکان برابر با ۰/۳۰ می‌باشد که نشان می‌دهد ۳۰ درصد شایستگی کودکان به رضایت زناشویی وابسته می باشد. و بقیه واریانس وابسته به عوامل دیگری است که در این تحقیق مد نظر قرار نگرفته است و یا ناشناخته می باشد. به عبارت دیگر بقیه به متغیر هایی مربوط می شود که در واریانس شایستگی اجتماعی سهم دارند ولی در این مطالعه به آنها پرداخته نشده است. از این رو نتایج برآورد مدل معنادار در قالب جدول ضرایب رگرسیون در جدول ۷ ارائه شده است.

جدول ۷: خلاصه جدول ضرایب رگرسیون برای پیش بینی شایستگی اجتماعی بر اساس رضایت زناشویی

سطح معناداری	T	سهم متغیرها	B	
۰.۰۰۰	۲۹.۸۹۸		۷۱.۷۳۹	ضریب ثابت
**۰.۰۰۱	۵.۷۳۹	۰.۳۰۲	۰.۴۰۰	رضایت زناشویی

*P<0/01**

نتایج حاصل از جدول ۷ نشان می‌دهد رضایت زناشویی (۰.۳۰) درصد در پیش‌بینی شایستگی اجتماعی کودکان سهم دارد. بیشترین سهم مربوط به رضایت زناشویی با بتای (۰.۳۰) بود. متغیر رضایت زناشویی اثر مثبت و مستقیم در پیش بینی شایستگی اجتماعی کودکانشان دارد. از این‌رو شواهد کافی برای پذیرش فرضیه دوم در سطح ۰.۹۹ درصد وجود داشت.

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه شاهد این هستیم که در ابعاد گوناگون زندگی شایستگی اجتماعی مهم و تاثیرگذار است. طبیعی است که پژوهشگران به دنبال میزان اثرات آن در آسیب های روانشناختی و اجتماعی باشند.شایستگی اجتماعی در زندگی کودک نقش مهمی ایفا می کند. رضایت زناشویی در چگونگی ارتباط زوجین با هم و حل مسائل زندگی تاثیرگذار است. کسانی که از رضایت بالایی برخوردارند می توانند عواطف خود و دیگران را کنترل کرده، بین پیامدهای مثبت و منفی عواطف تمایز گذارند و اطلاعات عاطفی برای راهنمایی فرایند تفکر و اقدام های شخصی استفاده کنند. آنچه در زندگی مهم به نظر می رسد، صمیمیت زوج ها برای ساختن یک زندگی همراه با رضایت مندی است.

توسعه مهارت های اجتماعی کودکان به خصوص شایستگی اجتماعی به عنوان مهم ترین تکلیف رشدی این دوره ی بحرانی از زندگی و خودنظم دهی یادگیری به عنوان عامل مهم در بستر آموزشی و مؤثر در تعیین سرنوشت تحصیلی و شغلی در اواخر دوره ی نوجوانی، نقش مهمی در کارکردهای آتی فرد دارد و از عوامل مختلف فردی و خانوادگی متأثر می شود، یکی از عوامل خانوادگی مؤثر بر شایستگی اجتماعی کودکان، مشارکت والدین در فعالیت های فرزندان است که خود می تواند از ایجاد رفاقت بین والدین در شیوه های فرزند پروری و به رسمیت شناختن شیوه های والدینی یکدیگر متأثر شود. نتایج برخی مطالعات حاکی از نقش مثبت مشارکت والدین در حصول دستاوردهای مثبت تحصیلی برای فرزندان است (بانک[1] و همکاران، ۲۰۱۸). حمایت والدین به عنوان بعدی از حمایت اجتماعی با افزایش مهارتهای مطالعه کودکان به شایستگی تحصیلی در فرزندان منجر می شود (امینی و سامانی[2]، ۲۰۲۱). عبادی و برون (۲۰۱۳)

1 - boonk
2 -Amini & samani

تأیید می کنند که تعاملات مثبت والدین با یکدیگر و ارتباط بیشتر با هم، بررسی موقعیت تحصیلی فرزند و همکاری در حل مشکلات فرزند به عنوان شاخصه ای نظارت والدین بر امور تحصیلی فرزندان با کاستن از مشکلات تحصیلی منجر به افزایش نگرش های مثبت نسبت به تحصیل و سخت کوشی بیشتر دانش آموز می شود، چراکه با صرف زمان کمتر والدین برای رسیدگی به فرزندان، احتمال غفلت از نیازها و خواسته های فرزندان بیشتر و نظارت و آگاهی نسبت به امور تحصیلی آنها نیز کمتر خواهد شد. کمک والدین به انجام یا مشاوره در انجام فعالیّت های فرزندان موجب ایجاد احساس اطمینان در فرزندان برای مواجهه با مشکلات در حیطه های یادگیری و غیر تحصیلی است و در عین حال، با افزایش انگیزش تحصیلی و پیش بینی پیشرفت تحصیلی در فرزندان، گونه ای سکوسازی برای یادگیری به ویژه در مسائل جدیدی است که کودکان با آن برخورد می کند فرزندان با دریافت کمک از سوی والدین در امر اجتماعی به تدریج به خودگردانی و خودبسندگی در این حوزه دست یافته، مسئولیت بیشتری در امر اجتماعی احساس م یکنند. این امر به ویژه در اواخر دوره نوجوانی که سال های طلایی برای برنامه ریزی تحصیلی و ارتباط اجتماعی برای ورود به دانشگاه است، از اهمّیت ویژهای برخوردار است. اگرچه مشارکت والدین در امور تحصیلی و اجتماعی فرزندان با افزایش سن کاهش یافته و جای خود را به یاری طلبیدن از همسالانن و دوستان می دهد (لطیپه[1] و همکاران، ۲۰۲۱). با این حال، در سال های منتهی به ورود به اجتماع و اهمیت انتخاب و تصمیم گیری های فرد و نقش آن در سرنوشت شغلی و اجتماعی فرد، مشارکت والدین پررنگ تر شده و مسئولیت آنها را در قبال یادگیری فرزندان بیشتر می کند (جینز[2]، ۲۰۱۷). در این میان، والدین حمایت کننده و با رضایت زناشویی بالا مشوق شیوه های انضباطی و والدگری یکدیگر با تقویت مشارکت یکدیگر در امور مربوط به فرزندان می توانند پیامدهای تحصیلی و اجتماعی مثبتی برای فرزندان رقم بزنند (بونو[3]، ۲۰۱۴). والدینی که فرزند دارند، با برخورداری از عامل حمایت کنندهی اتحاد و وفاق بین یکدیگر هم چنین صمیمیت بین خود و افزایش رضایت زناشویی در امر فرزند پروری، با احساس تیمی از همکاری یکدیگر، احساس خودکارآمدی بیشتری در خود و فرزندان ایجاد کرده و استرس کمتری در امر فرزند پروری دارند (موسوی و همکاران، ۱۴۰۰). میتوان گفت نتایج این پژوهش با تحقیق های سوئینین، پاکارینین، لرکانن (۲۰۲۳)، فصاحت (۱۴۰۱)، قره چاهی (۱۴۰۰) و ذکایی(۱۳۹۹) هم سو است و با تحقیق جین یو (۲۰۲۳) ناهمسو است.

از آنجایی که جامعه ی ایرانی یک جامعه خانواده محور است، تکیه بر فرایندهای خانوادگی چون صمیمت والدین یا رضایت زناشویی در مدیریت امور فرزندان از اهمیت ویژ های برخورداست. با ورود فرزندان به دایره ی خانواده، اتحاد والدینی عرصه ای را برای والدین فراهم می کند تا مسائل نهفته موجود در هر وهله از رشد را با یکدیگر حل و فصل نمایند. از این رو، صممیت والدین در فرزند پروری، همچون لنگری عمل می کند که والدین آگاه شده با مشکلات و مسائل دوره ی رشدی فرزند، با احساس ناکافی و نابسندگی کردن در مقابله با چالش ها به تنهایی، با ایجاد همدلی در پی اعتباریابی و یافتن منبعی حمایت کننده و تأییدی برای شیوه های فرزند پروری خود با این چالش های مواجه شوند و از پی وفاق و همدلی از پس مشکلات رشدی فرزندان برآیند. مطالعات حاکی از ارتباط صممیت والدین به عنوان بعدی متفاوت از روابط بین همسران با سازگاری مثبت و افزایش شایستگی اجتماعی در فرزندان است و مشارکت والدین در امور مربوط به فرزندان می تواند در یادگیری و نمایش رفتارهای اجتماعی مثبت نقش به سزایی داشته باشد در جامعه ی خانواده محور ایرانی فرزندان منبع سرمایه گذاری های روانی و اجتماعی محسوب می شوند، لذا به نظر می رسد برای والدین، تحقق رویای پرورش فرزندانی با بالاترین قابلیت های روانی و دستیابی به جایگاه مطلوب اجتماعی در مشارکت بیشتر در امور و فعالیت های فرزندان تعریف شود. علی رغم وجود شواهد پژوهشی یادشده دال بر نقش مثبت اتحاد والدین بر افزایش مشارکت آن ها و متعاقبا تقویت شایستگی های اجتماعی فرزندان، شواهد دیگری نیز حاکی است روابط زناشویی مثبت و همکاری دوجانبه ی والدین در پرورش فرزندان نقش تعیین کننده ای در تقویت شایستگی های اجتماعی فرزندان دشوار و با خلق منفی ندارد (لام[4] و همکاران، ۲۰۱۸).

درخصوص محدودیت های این پژوهش باید اشاره کرد که این پژوهش بر روی دانش آموزان اجرا شده و در تعمیم نتایج به دانشجویان و سایرگروه های سنی باید محتاط بود.

---

1 - latipah
2 - Jeynes
3 - bono
4 - Lam

پیشنهاد می‌شود که در تحقیقات آتی از سایر ابزارها و روش‌های پژوهشی مثل مصاحبه و مشاهده برای جمع آوری داده‌ها استفاده شود

در خصوص کاربرد تحقیق حاضر نتایج این پژوهش می تواند یاریگر زوج و خانواده درمان گران و متخصصان امر در حیطه کار با زوج و خانواده باشد و هم چنین در قالب و برنامه سیستماتیک در فرآیند امر پیشگیری مقدم بر درمان در مراکز مشاوره و نهادهای دولتی و انجمن های مردمی این برنامه میتواند به افزایش مهارت های بین فردی و افزایش صمیمیت و تغییر نگرش های لازمه برای زندگی زناشویی آرام و پایدار استفاده گردد.

منابع

بارشی، زهره؛ طهماسیان، کارینه؛ مظاهری، محمدعلی و پناغی، لیلی .(۱۳۸۸). تاثیر آموزش ی ارتقای روانی اجتماعی کودک از طریق بهبود تعامل مادر کودک بر خود – برنامه اثرمندی والدگری و رابطه مادر و کودک زیر سه سال. *فصلنامه علمی- پژوهشی در سلامت روانشناختی*. ۳(۳)، ۵۰-۵۲.

- طهماسیان، کارینه؛ مهریار، امیر هوشنگ؛ بوالهری، جعفر و بیرشک، بهروز. (۱۳۷۶). بررسی آموزش مادران در کاهش اختلالات رفتاری کودکان. *اندیشه و رفتار*. ۳(۳): ۲۲-۲۷.

- عابدی شاپورآبادی، ثریا؛ پورمحمدرضایی تجریشی، معصومه؛ محمدخانی، پروانه و فرضی، مرجان. (۱۳۹۱). اثربخشی برنامه گروهی والدگری مثبت بر رابطه مادر- کودک در کودکان با اختلال بیش فعالی/ نارسایی توجه. *روان شناسی بالینی*. ۱۵(۳): ۶۲-۷۳.

- مامی، شهرام؛ صفری، عبدالمحمد ؛ منصوریان، مرتضی؛ قربانی، مصطفی؛ کیخاونی، ستار .(۱۳۹۵). کاهش تعارضات زناشویی با آموزش مهارت حل مساله در مراجعین به مراکز مشاوره کمیته امداد امام(ره) شهر ایلام. *مجله ره آورد سلامت*. دوره ۲، شماره ۱.صص. ۲۹-۳۸.

- مروتی، ذکراله ؛ بهرامیان، حکیمه ؛ مکتبی، غلامحسین .(۱۳۹۳). روایی، پایایی و ساختار عاملی مقیاس شایستگی اجتماعی در دانش آموزان دوره ابتدایی شهر اهواز. *مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، دوره* ۱۰، شماره ۱۸، پاییز و زمستان ۱۳۹۲، صفحه ۱۸۱-۲۰۰.

Barnett, M. A., Gustafsson, H., Deng, M., Mills, K. W. R., & Cox, M .(2012). Bidirectional associations among sensitive parenting, language development, and social competence. *Infant and Child Development*, 21, 374–393

- Berkien, M., Louwerse, A., Verhulst, F., & van der Ende, J .(2012). Children's perceptions of dissimilarity in parenting styles are associated with internalizing and externalizing behavior. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 21, 79–85

- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Prentice Hall

Be, D., Whisman, M. A., & Uebelacker, L. A .(2013). Prospective associations between marital adjustment and life satisfaction. *Personal Relationships*, 20, 728–739.

- Cao, H., Zhou, N., Fine, M. A., Li, X., & Fang, X. (2019). Sexual satisfaction and marital satisfaction during the early years of Chinese marriage: A three-wave, cross-lagged, actor-partner interdependence model. *Journal of Sex Research*, 56, 391–407

- Conger, R. D., Conger, K. J., & Martin, M. J. (2010). Socioeconomic status, family processes, and individual development. *Journal of Marriage and Family*, 72, 685–704

- Cox, M. J., & Paley, B. (1997). Families as systems. *Annual Review of Psychology*, 48, 243–267

- Driscoll, K., Pianta, R.C. (2011). Mother's and father's perceptions of conflict and closeness in parent- child relationships during early chilhood. *Journal of early chilhood and infant psychology*, 7, 1-18

- Daniel, E., Madigan, S., & Jenkins, J. (2016). Paternal and maternal warmth and the development of prosociality among preschoolers. *Journal of Family Psychology*, 30, 114–124

- Ding, X., Ansari, A., Li, X., Liu, Y., & Yan, N. (2020). Transactional effects between parental sensitivity and child social adjustment: *Specifying trait-state aspects of parenting. Developmental Psychology*, 56, 1331–1342
- Gamble, W. C., & Yu, J. J. (2014). Young children's sibling relationship interactional types: Associations with family characteristics, parenting, and child characteristics. *Education and Development*, 25, 223–239
- Gao, M., Du, H., Davies, P. T., & Cummings, E. M. (2019). Marital conflict behaviors and parenting: Dyadic links over time. *Family Relations*, 68, 135–149
- Han, Y., Rudy, D., & Proulx, C. M. (2017). Longitudinal relationships among marital conflict, maternal and paternal warmth and control, and preschoolers' socioemotional outcomes in South Korea. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 48, 1522–1536.
- Jeong Jin Yu .(2023). Marital satisfaction and parental warmth in predicting children's peer social competence, *Journal of Applied Developmental Psychology*
- Jeynes, W. H. (2016). Meta-analysis on the roles of fathers in parenting: Are they unique? *Marriage & Family Review*, 52, 665–688
- Laukkanen Arto, Doona Niemistö, Kabir Aunola, Molo Barnett, Sääkslahti .(2023). Child perceived motor competence as a moderator between physical activity parenting and child objectively measured physical activity, *Psychology of Sport and*

Exercise.

Lee, S., & Choi, H. (2015). Lowest-low fertility and policy responses in South Korea. In R. Rindfuss, & M. Choe (Eds.), *Low and lower fertility* (pp. 107–123). Springer.

Merrifield, K. A., Gamble, W. C., & Yu, J. J. (2015). Using social cognitive theory to understand meta-parenting in parents of young children. *Family Science*, 6, 362–369.

- Neppl, T. K., Wedmore, H., Senia, J. M., Jeon, S., & Diggs, O. N. (2019). Couple interaction and child social competence: The role of parenting and attachment. *Social Development*, 28, 347–363
- Newton, E. K., Laible, D., Carlo, G., Steele, J. S., & McGinley, M. (2014). Do sensitive parents foster kind children, or vice versa? Bidirectional influences between children's prosocial behavior and parental sensitivity. *Developmental Psychology*, 50, 1808–1816

Oshio, T., Nozaki, K., & Kobayashi, M. (2012). Division of household labor and marital satisfaction in China, Japan, and Korea. *Journal of Family and Economic Issues*, 34, 211–223

- Putnick, D. L., Bornstein, M. H., Lansford, J. E., Chang, L., Deater-Deckard, K., Di Giunta, L., … Bombi, A. S. (2018). Parental acceptance–rejection and child prosocial behavior: Developmental transactions across the transition to adolescence in nine countries, mothers and fathers, and girls and boys. *Developmental Psychology*, 54, 1881–1890
- Viola Soininen, Eija Pakarinen , Marja-Kristiina Lerkkanen .(2023). Reciprocal associations among teacherchild interactions, teachers' work engagement, and children's social competence, *Journal of Applied Developmental Psychology*.
- Webster, L., Low, J., Siller, C., & Hackett, R. K. (2013). Understanding the contribution of a father's warmth on his child's social skills. *Fathering*, 11, 90–113
- Yu, J. J., & Ko, Y. K. (2013). Paternal family expressiveness as a mediator between father's dispositional optimism and child's dispositional optimism. *The Journal of Genetic Psychology*, 174, 677–695